



Elektrosmog i e-uzależnienia - nowe wyzwania w ochronie dzieci.

2018-01-02

Mimo, iż trwa burzliwa dyskusja na temat szkodliwości, czy braku szkodliwości sztucznych pól elektromagnetycznych emitowanych przez urządzenia bezprzewodowe codziennego użytku, tj. routery Wi-Fi, czy smartfony, zgodnie z podstawowymi zasadami ochrony środowiska należy kierować się: zasadą przezorności i zasadą prewencji. Art. 6 ust. 1 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska stanowi, że „kto podejmuje działalność mogącą negatywnie oddziaływać na środowisko, jest obowiązany do zapobiegania temu oddziaływaniu”. Art. 6 ust. 2 wskazuje, że „kto podejmuje działalność, której negatywne oddziaływanie na środowisko nie jest jeszcze w pełni rozpoznane, jest obowiązany, kierując się przezornością, podjąć wszelkie możliwe środki zapobiegawcze”.

Miasto Kraków, jako pierwsze w kraju, zapoczątkowało w 2010 roku działania prewencyjne i informacyjne na rzecz ochrony przed zanieczyszczeniem polami elektromagnetycznymi. W ten sposób, Kraków dołączył do wielu miast i państw na świecie, które podejmują problem elektrosmogu i wdrażają konkretne działania, zwłaszcza w odniesieniu do dzieci i młodzieży.

W styczniu tego roku, Minister Edukacji i Kultury na Cyprze wydał dekret oznaczony jako „pilny” skierowany do wszystkich dyrektorów przedszkoli i szkół podstawowych, dotyczący wyeliminowania i zminimalizowania narażenia dzieci na promieniowanie elektromagnetyczne. Podjęto decyzję o wyłączeniu bezprzewodowej sieci Wi-Fi we wszystkich publicznych przedszkolach na Cyprze, a instalacje bezprzewodowe mogą pozostać w szkołach tylko do użytku przez pracowników administracji. W wyjątkowych przypadkach, gdy korzystanie z Wi-Fi jest konieczne w konkretnym programie edukacyjnym, to dekret przewiduje, że należy podejmować niezbędne środki w celu ochrony dzieci, a bezprzewodowe punkty dostępu powinny pozostać nieaktywne, gdy nie są używane do celów dydaktycznych. Ponadto należy uzyskać uprzednią zgodę rodziców - informując ich o przyczynie i czasie korzystania z sieci Wi-Fi.

Ponadto, Narodowy Komitet Ochrony Środowiska Naturalnego i Zdrowia Dziecka na Cyprze zainicjował już kilka lat temu ogólnokrajową kampanię medialną, aby zwiększyć świadomość użytkowników telefonów komórkowych i oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego na dzieci oraz kobiety w ciąży.

W kilku krajach obowiązują już przepisy w zakresie zdrowia, mające na celu zmniejszenie narażenia zwłaszcza dzieci na promieniowanie elektromagnetyczne z urządzeń bezprzewodowych. Cypr przyłączył się w ten sposób do Francji, Brazylii, Belgii czy Izraela, gdzie wprowadzono zakaz instalowania urządzeń emitujących PEM oraz inne środki zminimalizowania narażenia na PEM. W 2014 roku Francja przyjęła kompleksowe prawodawstwo i opracowała narzędzia służące informowaniu opinii publicznej o sposobach zmniejszania ekspozycji na PEM. Podobne działania postulowała Rada Miasta Krakowa do ówczesnego rządu w Rezolucji z dnia 8 października 2014 r. (proszę wkleić link do rezolucji).

Wczytując się w instrukcję smartfonów, czy nań elektronicznych również można znaleźć zalecenia ograniczania ekspozycji na PEM oraz zachowania minimalnej odległości trzymania urządzenia bezprzewodowego od ciała. Jeden z operatorów telefonii komórkowej zaleca wprost,



aby „*Niezależnie od tego, czy korzystasz z zestawu słuchawkowego trzymaj telefon komórkowy lub inne urządzenie mobilne z dala od brzucha kobiety w ciąży, a w przypadku dzieci i młodzieży, z dala od podbrzusza.*”. Ponadto, zgodnie z jego wskazówkami „*Zaleca się, aby rodzice przed podarowaniem dziecku telefonu komórkowego zachęcali do wykorzystywania go z umiarem oraz przekazywali powyższe wskazówki dotyczące bezpieczeństwa użytkowania urządzenia.*”.

Urząd Miasta Krakowa w 2016 roku wydał dla mieszkańców ulotkę na temat działań w zakresie ochrony przed PEM oraz wskazówkami, jak ograniczyć poziom zanieczyszczenia elektrosmogiem w najbliższym otoczeniu „*Pola elektromagnetyczne. Informacje dla mieszkańców*” (proszę wkleić ulotkę o PEM w pdf).

Do negatywnych zjawisk, które towarzyszą dynamicznemu rozwojowi technologii mobilnych należą również **e-uzależnienia**.

Pod koniec 2016 roku został opublikowany raport Najwyższej Izby Kontroli o przeciwdziałaniu e-uzależnieniu dzieci i młodzieży. Jak zauważa NIK, „*nowoczesne technologie komunikacyjne trwale i w nieodwracalny sposób zmieniły obraz współczesnej rzeczywistości. Wielu zwłaszcza młodych ludzi, nie wyobraża sobie życia bez stałego bycia online, używania telefonu komórkowego czy przynależności do portalu społecznościowego. Dlatego e-uzależnienie jest nasilającym się problemem, dotyczącym coraz młodszych użytkowników nowoczesnych technologii. Potwierdzają to wyniki badań opinii społecznej oraz opracowań naukowych, które wskazują jednocześnie na szkodliwość nadużywania mediów elektronicznych.*”

Przeprowadzone przez NIK podczas kontroli w szkołach badania ankietowe uczniów, nauczycieli i rodziców wykazały m.in., że w opinii zdecydowanej większości nauczycieli, najważniejszym problemem szkolnej młodzieży jest nadmierne korzystanie z telefonów komórkowych (83,4%). Nieco ponad dwie trzecie wszystkich nauczycieli przyznało również, że problemem młodzieży jest nadmierne korzystanie z Internetu (69,2%), z komputera (68,5%) oraz udział w grach on-line (67,3%). Dokładnie taki sam układ ważności problemów uwidacznia się w odpowiedziach samych uczniów, przy czym w większym stopniu nie traktują tych problemów jako ważne. Problem e-uzależnienia wśród młodzieży dostrzegają nie tylko sami uczniowie i ich nauczyciele, ale również rodzice uczniów. Uzyskane w wyniku ankiety przeprowadzonej wśród rodziców dzieci uczęszczających do objętych kontrolą szkół dane wskazują, że ponad połowa rodziców (55%) przyznaje, iż ich dzieci nadmiernie korzystają z telefonów komórkowych, 45,8% wskazuje na nałogowe korzystanie z Internetu, zaś 40% z komputera.

We wnioskach końcowych NIK, czytamy, że nie ma opracowanych wytycznych określających sposób postępowania w zakresie identyfikowania i diagnozowania zjawiska nadużywania przez dzieci i młodzież mediów elektronicznych oraz realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania e-uzależnieniu. W związku z tym, w raporcie wskazano na pilną potrzebę wypracowania przez Ministra Edukacji Narodowej oraz Ministra Zdrowia wspólnej strategii działań pozwalających na skuteczne identyfikowanie i rozwiązywanie problemu nadużywania mediów elektronicznych przez dzieci i młodzież.

Warto dodać, że władze Krakowa, niezależnie od wytycznych NIK, przewidziały w budżecie na rok 2017 opracowanie raportu o zjawisku e-uzależnień wśród dzieci i młodzieży w Krakowie oraz



**Magiczny
Kraków**

przedstawienie propozycji działań na następne lata.

Wychodząc naprzeciw nowym wyzwaniom jakie stanęły przed rodzicami, pedagogami i lekarzami, Miasto Kraków zaprasza na **II Międzynarodowe Forum Ochrony Środowiska przed Zanieczyszczeniem Polami Elektromagnetycznymi, które odbędzie się 27 listopada 2017 r. Tematem przewodnim tegorocznej konferencji będzie "Ochrona dzieci"**, bo zgodnie z ich prawem *„We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.”* (Art. 3 Konwencji o prawach dziecka).